

**Sosioemotionaalisten tunteiden tukeminen
varhaiskasvatuksessa taidekasvatuksen avulla**
Silkkitie-menetelmä

Varhaiskasvatuksen opettajan
tutkinto-ohjelma

Laatija:
Heli Sjöberg

10.12.2025
Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidatutkielma

Oppiaine: Varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Heli Sjöberg

Otsikko: Sosioemotionaalisten tunteiden tukeminen varhaiskasvatuksessa taidekasvatuksen avulla. Silkkitie-menetelmä.

Ohjaaja: KT, varhaiskasvatuksen yliopistonlehtori Anne Sorariutta

Sivumäärä: 33 sivua

Päivämäärä: 10.12.2025

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää Silkkitie-menetelmän (Poikela & Heikkilä, 2020) merkitystä varhaiskasvatusikäisten lasten sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen. Silkkitie-menetelmä yhdistää musiikin, liikkeen ja ilmaisun lapsilähtöiseen oppimisympäristöön. Musiikin puhuttelevuus luo perustan lapsen oppimiselle, kasvulle ja sosioemotionaaliselle kehitykselle, ja se tarjoaa välineitä tunteiden tunnistamiseen ja ilmaisemiseen (Denac ym. 2025 & Ruokonen ym. 2021). Tunnetaitojen merkitystä korostetaan varhaiskasvatussuunnitelmassa (OPH, 2022), mutta tutkimusta musiikin merkityksestä ja sen menetelmistä sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen on toistaiseksi rajallisesti.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin systemaattista kirjallisuuskatsausta. Tutkimusaineisto analysoitiin teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla. Tutkimustulokset osoittavat, että Silkkitie-menetelmä musiikkikasvatuksessa tukee lasten sosioemotionaalisten taitojen kehitystä, erityisesti edistäen yhteisöllisyyttä ja lasten itsetuntemusta, sillä menetelmässä korostuu aikuisten sensitiivisyys sekä musiikin käyttäminen spontaanisti että suunnitelmallisesti. Silkkitie-menetelmä tarjoaa konkreettisen työkalun, jossa musiikin avulla voidaan systemaattisesti edistää lasten kykyä tunnistaa ja säädellä tunteitaan, kehittää sosiaalisia taitoja sekä vahvistaa ryhmässä toimimisen taitoja.

Avainsanat: varhaiskasvatus, sosioemotionaalinen, Silkkitie-menetelmä

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Sosioemotionaaliset taidot	6
3	Sosioemotionaalinen kompetenssi	9
4	Silkkitie-menetelmä sosioemotionaalisen taitojen tukemisen pedagogisena välineenä	11
5	Tutkimuskysymys ja tutkimusmenetelmä	14
6	Aineiston valinta ja analyysi	15
6.1	Aineiston valinta	15
6.2	Aineiston analyysi	17
7	Tutkimustulokset	19
7.1	Yhteisöllisyys	19
7.2	Lapsilähtöisyys	20
7.3	Lasten itsetuntemus	22
7.4	Aikuisten sensitiivisyys	23
7.5	Spontaanius ja suunnitelmallisuus	24
8	Pohdinta	26
	Lähteet	30

1 Johdanto

Tämän tutkielman tavoitteena on tuottaa tietoa taideaineiden merkityksestä sosioemotionaalisten taitojen tukemisessa varhaiskasvatuksessa, erityisesti Silkkitie-menettelmän (Poikela & Heikkilä, 2020) näkökulmasta. Tunnetaitojen merkitystä korostetaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (OPH, 2022), jossa painotetaan lasten tunnetaitojen harjoittelua. Tutkimusta sosioemotionaalisten taitojen tukemisesta ja siihen liittyvistä menetelmistä varhaiskasvatuksessa on kuitenkin toistaiseksi rajallisesti, mikä korostaa tarpeen lisätutkimukselle erityisesti pedagogisten käytänteiden ja menetelmien osalta (Määttä ym., 2017). Tämä tutkimus vastaa tähän tiedontarpeeseen tarkastelemalla Silkkitie-menettelmää soveltavana ja tavoitteellisena toimintamallina, joka voi tukea lasten sosioemotionaalista kehitystä varhaiskasvatuksen kontekstissa.

Silkkitie-menettelmä (Poikela & Heikkilä, 2020) herätti kiinnostukseni Turun yliopiston kurssilla, jossa käsiteltiin kirjallisuutta, kerronnallisuutta ja lukuvalmiuksia. Musiikin merkitys tunteiden moniaistisessa maailmassa alkaa jo sikiökaudella äidin äänen kuulemisen myötä (Çenberci & Tufan, 2023; Marjanen, 2022). Vauvan ja äidin kiintymyssuhde kehittyy vuorovaikutuksessa, jossa musiikki vaikuttaa äänen, kehollisten ilmentymien ja emotionaalisten kokemusten kautta. Musiikin puhuttelevuus muodostaa perustan lapsen oppimiselle, kasvulle ja kehitykselle. Musiikki ja taidekasvatus tukevat yhteenkuuluvuuden tunnetta, mikä on erityisen tärkeää lapsille, jotka tarvitsevat lisätukea kehittymisensä ja oppimisensä tueksi (Kaikkonen ym., 2022). Tämä tunne syntyy herkän lapsen kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta musiikin avulla. Musiikki voi luoda rauhallisen ilmapiirin, vaikuttaa vireystilaan ja auttaa keskittymistä, ja se vahvistaa yhteenkuuluvuuden kokemusta – yksilön kokemusta sosiaalisesta ympäristöstä, jossa hän kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty omana itsenään. Yhteenkuuluvuuden tunne edistää lapsen henkistä ja fyysistä hyvinvointia, kun taas sen puute voi pahimmillaan lisätä psyykkisiä riskejä, kuten masennusta. Oppijakeskeinen lähestymistapa musiikkikasvatukseen on keskeistä lapsen musiikillisen sekä sosiaalisen, emotionaalisen ja kognitiivisen kehityksen tukemisessa (Bradley & Hess, 2022; Çenberci & Tufan, 2023). Musiikilliset ongelmanratkaisutilanteet, kuten yhteismusisointi, improvisointi ja yhdessä säveltäminen, tarjoavat tehokkaita keinoja sosioemotionaalisten taitojen edistämiseen. Lisäksi musiikki voi toimia tukena lapsille, jotka kokevat vaikeuksia tunnetaidoissa, tarjoten mahdollisuuden tunteiden ilmaisuun, traumaperäisen stressin lievittämiseen ja emotionaalisen muistin käsittelyyn.

Tämä tutkielma tarkastelee näitä ilmiöitä systemaattisesti kirjallisuuskatsauksen avulla ja pyrkii lisäämään ymmärrystä siitä, miten musiikkikasvatus ja erityisesti Silkkitie-menetelmä (Poikela & Heikkilä, 2020) voivat tukea varhaiskasvatusikäisten lasten sosioemotionaalisia taitoja.

2 Sosioemotionaaliset taidot

Tässä tutkielmassa tarkastellaan sosioemotionaalisia taitoja ja niiden tukemista varhaiskasvatuksessa erityisesti Silkkitie-menetelmään (Poikela & Heikkilä, 2020) perustuvan toiminnan näkökulmasta. Sosioemotionaalisten taitojen sekä niiden oppimisen merkitys on korostunut viime vuosina (Neitola & Koivula, 2020). Lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen vaikuttavat sekä lapsen että hänen ympäristönsä välinen vuorovaikutus ja lapsen yksilölliset ominaispiirteet. Sekä ympäristön laatu että lapsen omat piirteet muovaavat keskeisellä tavalla lapsen sosiaalista ja emotionaalista kompetenssia. Varhaiskasvatuksen keskeisiin tehtäviin kuuluu lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun tavoitteellinen tukeminen (OPH, 2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa korostetaan, että taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen eivät ole pelkästään esteettisiä tai luovia toimintoja, vaan ne edistävät laaja-alaisesti lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteisen minäkuvan rakentumista. Taiteelliset prosessit tarjoavat lapsille mahdollisuuden tutkia ja jäsentää tunteitaan, vahvistavat heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan sekä tukevat kokonaisvaltaista hyvinvointia. Taidekasvatus nähdään siten olennaisena osana pedagogista toimintaa, joka kehittää sekä lapsen yksilöllisiä valmiuksia että ryhmässä toimimisen kompetensseja.

Sosiaalinen ja emotionaalinen oppiminen (eng. *social and emotional learning*, SEL) on prosessi, jonka kautta lapset ja aikuiset hankkivat tietoa, kehittävät taitoja sekä oppivat tunnistamaan ja säätelemään omia tunteitaan, osoittamaan myötätuntoa muita kohtaan, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä tekemään vastuullisia päätöksiä yhteiskunnassa (Denac ym., 2025). Sosioemotionaalisten, käyttäytymiseen liittyvien ja luonteenpiirteisiin liittyvien taitojen kehittäminen on keskeistä yksilön menestymisen ja hyvinvoinnin kannalta niin koulussa, työelämässä, ihmissuhteissa kuin yhteiskunnassa laajemmin. Toisaalta sosiaalisen ja emotionaalisen sopeutumattomuuden on todettu heikentävän lapsen toimintaa erilaisissa tilanteissa ja elämänvaiheissa. Lasten sosiaaliseen osaamiseen kuuluu keskeisesti myös tunteiden tehokas säätely. Emotionaalisesti hyvin säädellyt lapset pystyvät hallitsemaan tunteitaan joustavasti ja sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla, mikä tukee myönteistä vuorovaikutusta ja yhteisöllistä osallistumista.

Lapsen sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen taustalla vaikuttavat useat yksilölliset tekijät, kuten temperamentti sekä informaation käsittelyn tavat (Määttä ym., 2017). Näihin kuuluvat

esimerkiksi impulsiivisuuden aste ja kyky säädellä sekä omista ajatuksista että ympäristöstä nousevia impulsseja. Kehitykseen vaikuttavat myös lapsen neurobiologiset valmiudet, kuten kielellisten taitojen omaksumisen edellytykset. Ympäristötekijöistä merkittävimpiä ovat vanhempien ja muiden kasvattajien käyttämät kasvatuskäytännöt sekä ne oppimis- ja toimintamahdollisuudet, joita lapselle tarjotaan. Lasten sosioemotionaalista kehitystä ja sen tukemista on tutkittu rajallisesti, eikä eri teoreettisten lähestymistapojen välillä ole vielä saavutettu yksiselitteistä yhteisymmärrystä siitä, millaisiin peruseriaatteisiin lapsen sosioemotionaalinen kehitys pohjautuu.

Lapsen sosiaaliseen verkostoon vaikuttaa merkittävästi taaperovaiheessa vanhempien sosiaaliset verkostot ja lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuminen lisää lapsen sosiaalisen toimintaan liittyviä kokemuksia (Neitola & Koivula, 2020). Erityisesti ikävuodet 3–6 ovat lapsen kehityksessä merkittäviä vuosia sosioemotionaalisen oppimisen kannalta. Tutkimusten mukaan varhaisilla ihmissuhteilla ja sosiaalisilla kokemuksilla on merkitystä siihen, miten lapsi osaa säädellä tunteitaan ja impulssejaan sekä millä tavalla hän suhtautuu muihin ihmisiin. Tunnereaktiot eli emootiot syntyvät hyvinvoinnin kannalta tärkeissä tilanteissa ja auttavat lasta suuntaamaan huomion tiettyyn ärsykkeeseen (Sandberg, 2021). Tunnereaktiot ilmenevät lapsen käyttäytymisessä, minkä vuoksi on tärkeää, että lapsi oppii ymmärtämään ja säätelemään toimintaansa sosiaalisissa tilanteissa, kuten ryhmässä muiden kanssa. Kykyä hallita omia tunteitaan vaikuttaa merkittävästi myös lapsen oppimiseen ja koulumenestykseen, sillä tunteiden säätely tukee keskittymistä, tavoitteiden saavuttamista ja myönteistä vuorovaikutusta oppimisympäristössä.

Lapsen sosioemotionaaliseen kehitykseen sisältyy useita keskeisiä osa-alueita, joita ovat itsetuntemus, itsesäätely, itsetietoisuus, sosiaalinen tietoisuus ja empatia, ihmissuhdetaidot sekä vastuullinen päätöksenteko (Kronqvist & Pulkkinen, 2007; Weissberg ym., 2015). Itsetuntemuksella ja itsetietoisuudella tarkoitetaan muun muassa kykyä tunnistaa ja nimetä omia tunteita sekä arvioida omaa käyttäytymistä. Itsesäätely puolestaan viittaa taitoon säädellä omia emootioita ja toiminnan sävyä tilanteen vaatimalla tavalla. Sosiaalinen tietoisuus sisältää kyvyn havaita ja ymmärtää toisten tunteita, asettua toisen asemaan, osoittaa empatiaa sekä kykyä hahmottaa sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavia normeja. Empatia määritellään kykynä eläytyä toisen tunteisiin ja ymmärtää niitä, ja sen kehittyminen tapahtuu vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa, sillä empatiaa voidaan oppia ensisijaisesti kokemuksen kautta vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa (Kronqvist & Pulkkinen, 2007).

Varhaiskasvatuksessa empatiataito on tärkeää, jotta lapsi kykenee asettautumaan toisen asemaan ja ymmärtämään erilaisia tilanteita ja niihin liittyviä reaktioita (Sandberg, 2021). Ihmissuhdetaidot puolestaan tarkoittavat valmiuksia muodostaa ja ylläpitää tasapainoisia, myönteisiä ja vuorovaikutuksellisesti palkitsevia suhteita. Vastuullinen päätöksenteko liittyy kykyyn tehdä rakentavia ja tarkoituksenmukaisia päätöksiä, jotka koskevat omaa käyttäytymistä ja sosiaalisia tilanteita (Weissberg ym., 2015).

Positiivinen sosioemotionaalinen kehitys heijastuu lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin edistäen sekä fyysistä että psyykkistä toimintakykyä ja toimien samalla suojaavana tekijänä erilaisten käyttäytymis- ja tunne-elämän ongelmien ilmenemistä vastaan (Määttä ym., 2017). Näiden taitojen kehittäminen on keskeistä lapsen menestyksen ja hyvinvoinnin kannalta koulussa, ihmissuhteissa, yhteiskunnassa ja elämässä yleensä. Toisaalta sosiaalisen ja emotionaalisen sopeutumattomuuden on todettu heikentävän lapsen toimintaa erilaisissa tilanteissa ja elämänvaiheissa, mikä korostaa sosioemotionaalisen kehityksen tukemisen merkitystä varhaiskasvatuksessa (Neitola & Aerila, 2020).

3 Sosioemotionaalinen kompetenssi

Sosioemotionaalista kompetenssia voidaan pitää tunne-elämän perustana, sillä se tukee lapsen kykyä toimia ja sopeutua erilaisissa tilanteissa sekä ylläpitää myönteisiä sosiaalisia suhteita (Neitola & Koivula, 2020; Sandberg, 2021). Heikko sosiaalinen kompetenssi on sen sijaan yhteydessä vaikeuksiin muodostaa ja ylläpitää suhteita, mikä voi heikentää sosiaalista sopeutumista. Myönteisten vertaissuhteiden luominen ja ylläpitäminen on keskeinen kehityksellinen tehtävä, johon liittyy olennaisesti lapsen kyky säädellä tunnereaktioitaan. Prososiaalisuus eli myönteinen sosiaalinen käyttäytyminen tarkoittaa toimimista toisen hyväksi, ja siihen sisältyvät myös empaattisuus, auttamishalu sekä ystävällisyys, jotka yhdessä tukevat sosiaalisen ja emotionaalisen kompetenssin kehittymistä. Sosiaalinen kompetenssi vaikuttaa kokonaisvaltaisesti lapsen hyvinvointiin, mielenterveyteen, oppimiseen ja koulumenestykseen, sosiaalisen sopeutumiseen sekä siihen, miten reagoi stressaavassa tilanteessa.

Sosioemotionaalinen kompetenssi tukee lapsia tunnistamaan toisten lasten tunnetiloja ja mukauttamaan omaa käyttäytymistään tilanteen vaatimalla tavalla (Neitola & Koivula, 2020). Lisäksi lapset pystyvät arvioimaan, mitkä asiat ilahduttavat toisia, ja toimivat tämän tiedon perusteella siten, että se hyödyttää kaikkia osapuolia, mikä edistää myönteistä ja rakentavaa vuorovaikutusta. Lasten sosiaaliseen osaamiseen kuuluu keskeisesti myös tunteiden tehokas säätely (Denac ym., 2025; Duh, 2016). Lapset, joilla on hyvät tunnesäätelytaidot, kykenevät ilmaisemaan ja hallitsemaan tunteitaan joustavasti sekä sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla, mikä edistää myönteistä vuorovaikutusta ja tukee toimivien sosiaalisten suhteiden rakentumista. Sosioemotionaalisen osaamisen vahvistamisessa luovien medioiden, kuten taiteellisen ilmaisun, käyttö sopii erityisesti nuoremmille lapsille, ja oppiminen tapahtuu usein kokemuksen ja leikin kautta. Taiteellinen ilmaisu vaikuttaa myönteisesti lasten viestintätaitoihin ja auttaa heitä löytämään sosiaalisesti hyväksytyjä tapoja ilmaista ja säädellä tunteita, kuten vihaa, pettymystä ja rakkautta.

Sosioemotionaalinen kompetenssi voidaan jäsentää *intrapersonalliseen* ja *interpersonalliseen* osa-alueeseen (CASEL, 2013; Neitola & Koivula, 2020).

Intrapersonallinen osa-alue viittaa yksilön sisäisiin taitoihin, kuten itsetietoisuuteen ja itsehallintaan. Itsetietoisuuteen sisältyy kyky tunnistaa ja ymmärtää omia tunteita, tavoitteita, arvoja ja vahvuuksia. Itsehallinta puolestaan liittyy kykyyn säädellä omia tunteita, sietää

stressiä sekä osoittaa sinnikkyyttä haastavissa tilanteissa. Interpersoonallinen osa-alue puolestaan käsittää taidot, jotka liittyvät sosiaaliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Näihin kuuluvat sosiaalinen tietoisuus, empatiakyky sekä ihmissuhdetaidot (Neitola & Koivula, 2020). Sosiaalinen tietoisuus tarkoittaa kykyä tunnistaa ja ymmärtää muiden tunteita, tarpeita ja näkökulmia sekä osaa toimia sosiaalisen vuorovaikutuksen normeja noudattaen. Empatiaan sisältyy kyky asettua toisen asemaan ja eläytyä hänen tunnekokemukseensa. Ihmissuhdetaidot puolestaan viittaavat valmiuksiin luoda, ylläpitää ja vahvistaa myönteisiä ja vastavuoroisia ihmissuhteita sekä toimia rakentavasti sosiaalisissa tilanteissa.

4 Silkkitie-menetelmä sosioemotionaalisen taitojen tukemisen pedagogisena välineenä

Silkkitie-menetelmä on varhaiskasvatukseen kehitetty pedagoginen kokonaisuus, joka yhdistää musiikin, luovan ilmaisun, kehollisuuden ja tarinallisuuden lapsen sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen (Poikela & Heikkilä, 2020). Menetelmä perustuu satumaisen musiikkimatkan idealle, jossa musiikki tarjoaa lapselle turvallisen ja kannattelevan ympäristön kohdata ja käsitellä niin arjessa mahdollisia kuin mielikuvituksen tasolla “mahdottomiakin” tunteita ja kokemuksia. Silkkitie korostaa pedagogiikassa viipyilevyyttä eli kasvattajan roolina ei ole kiirehtiä, vaan toimia sensitiivisenä aikuisena ja mahdollistaa lapselle rauhallinen tila ihmettelylle, tunteiden tutkimiselle ja kysymysten esittämiselle.

Menetelmän ydin rakentuu vuorovaikutukselle, joka ilmenee aikuisen sensitiivisessä ja läsnä olevassa kohtaamisessa sekä lasten välisessä kunnioittavassa ja kuuntelevassa toiminnassa (Neitola & Koivula, 2020). Turvallinen ja myötätuntoinen vuorovaikutus muodostaa perustan tunteiden tunnistamiselle, nimeämiseksi ja rakentavalle säätelylle. Silkkitie-menetelmä korostaa erityisesti kehollisuutta, lempeää kosketusta ja rauhoittumisen taitojen harjoittelua, jotka tukevat lapsen kykyä tunnistaa sekä omia että toisten tunteita. Näin menetelmä edistää sekä intrapersoonallisten että intersosiaalisten sosioemotionaalisten taitojen kehittymistä. Vuorovaikutuksen merkitys Silkkitiessä korostuu katsekontaktin kautta, joka on olennainen osa menetelmän toimintaa (Poikela & Heikkilä, 2020). Katsekontakti toimii sanattoman viestinnän välineenä ja vahvistaa lapsen kokemusta nähdyksi ja ymmärretyksi tulemisesta. Se edistää myös sosiaalisen ympäristön lukutaitoa ja tukee ystävyysuhteiden muodostumista. Näitä taitoja harjoitellaan yhteisen laulamisen, luovan musisoinnin, kehollisen ilmaisun sekä erilaisten ryhmä- ja liikuntaleikkien kautta, joissa lapset oppivat vuorottelua, yhteistyötä ja toisten huomioimista.

Musiikilla on Silkkitiessä keskeinen pedagoginen tehtävä (Poikela & Heikkilä, 2020). Yhteinen musisointi, laulu, rytmit, improvisaatio ja musiikkiliikunta tarjoavat lapsille moniaistisen ja toiminnallisen tavan harjoitella tunteiden ilmaisua ja säätelyä. Tutkimusten mukaan musiikillinen toiminta tukee lasten hyvinvointia, itsetuntoa ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä edistää prososiaalista käyttäytymistä ja myönteisiä affektiivisia tiloja (Duh, 2016; Denac ym., 2025). Silkkitiessä musiikki toimii välineenä tunteiden sanatonta käsittelyä

varten: rytmit ja melodiat heijastavat tunteita ja voivat auttaa lasta ymmärtämään sekä omia että toisten lasten tunteita ja kokemuksia. Taiteellisiin toimintoihin, erityisesti musiikkiin, osallistuminen on yhteydessä lasten myönteiseen kehitykseen useilla eri osa-alueilla (Denac ym., 2025). Musiikillinen toiminta tukee pienten lasten hyvinvointia, vahvistaa itsetuntoa ja edistää sosiaalisten taitojen kehitystä. Tutkimuksissa on havaittu yhteyksiä musiikkikasvatukseen sekä esikouluikäisten sosiaalisten ja emotionaalisten kompetenssien välillä. Pitkittäisnäyttö viittaa siihen, että varhaiset musiikilliset kokemukset voivat tukea sosioemotionaalista kehitystä (Denac ym., 2025; Webber & Koops, 2023). Williams ym. (2015) havaitsivat, että kotona toteutettujen yhteisten musiikkitoimintojen tiheys 2–3 vuoden iässä oli yhteydessä 4–5-vuotiaiden lasten tarkkaavaisuuden säätelyyn, tunteiden säätelyyn ja prososiaalisuuteen. Musiikkipainotteinen varhaiskasvatus voi merkittävästi edistää lasten sosioemotionaalisia valmiuksia, kuten tunteiden tunnistamista ja säätelyä, sosiaalista yhteistyötä ja itsenäistä osallistumista ryhmätoimintaan (Ritblatt ym., 2013). Silkkitie-menelmä tukee sosioemotionaalisia taitoja luomalla musiikkihetkiin sensitiivisen vuorovaikutustilan, jossa keskiössä on lapsilähtöisyys ja kehollisuus. Ritblatt ym. (2013) tutkimuksessa musiikkiohjelmaan osallistuneet lapset osoittivat parempaa kykyä ymmärtää omia ja toisten tunteita, toimia ryhmässä ja osallistua vuorovaikutukseen, mikä tukee heidän valmistautumistaan koulun sosiaaliin ja emotionaaliin vaatimuksiin.

Silkkitie-toiminta rakentuu useista elementeistä, joita aikuinen voi soveltaa lapsiryhmän tarpeiden ja pedagogisten tavoitteiden mukaisesti (Poikela & Heikkilä, 2020). Yksi tunnusomainen väline on pitkä silkkiliina, jota ryhmä voi liikuttaa yhdessä musiikin tahdissa. Silkkiliina symboloi yhteyttä, jatkuvuutta ja ryhmän yhteistä kannattelua. Menetelmä voi sisältää myös satujen kuuntelua, maalaamista, metsäretkiä sekä erilaisten onnistumisten ja merkityksellisten hetkien juhlistamista. Näiden toimintojen tavoitteena on vahvistaa lapsen kokemusta arvostetuksi ja hyväksytyksi tulemisesta sekä luoda myönteisiä yhteisöllisiä muistoja. Silkkitie-menetelmä voidaan nähdä kokonaisvaltaisena tunteiden oppimispolkuna, joka yhdistää musiikin, kehollisuuden ja vuorovaikutuksen lapsen sosioemotionaalisten taitojen kehityksen tukemiseen. Menetelmä luo turvallisen, sensitiivisen ja merkityksellisen oppimisympäristön, jossa lapsi voi kehittää tunteiden tunnistamisen ja säätelyn taitojaan, vahvistaa prososiaalista käyttäytymistä sekä oppia toimimaan myötätuntoisesti ja yhteistyökykyisesti ryhmän jäsenenä.

Silkkitie-menetelmä voidaan jäsentää viiden ydinperiaatteen kautta (Poikela & Heikkilä, 2020). Yhteisöllisyys (1) korostuu sekä musiikillisissa että kehollisissa ryhmätoiminnoissa, joissa lapset oppivat vuorottelua, toisten huomioimista ja myötätuntoista vuorovaikutusta. Silkkitie rakentaa yhteistä kannattelua ja ryhmän turvallisuuden kokemusta, näkyvänä symbolinaan yhdessä liikuteltava silkkiliina. Toiminta on lapsilähtöistä (2) ja rakentuu lasten omista kiinnostuksista, tunteista ja aloitteista, ja aikuisen tehtävä on mahdollistaa viipyilevä tila ihmettelylle, tutkimiselle ja omannäköiselle ilmaisulle. Silkkitie korostaa lapsen kykyä tunnistaa omia tunteitaan, tarpeitaan ja kehon viestejä ja vahvistaa siten lasten itsetuntemusta (3). Menetelmä tukee tätä kehollisten harjoitusten, rauhoittumisen taitojen, musiikin ja luovan ilmaisun avulla, tarjoten lapselle tilan tutkia omia kokemuksiaan turvallisesti ja rakentavasti. Aikuisen sensitiivisyys (4) on keskeinen edellytys toimivalle vuorovaikutukselle. Aikuinen toimii mallina tunteiden säätelylle, rauhoittumiselle ja hyväksyvälle kohtaamiselle. Läsnäolo, katsekontakti ja lempeä ohjaus luovat lapselle kokemuksen nähdyksi tulemisesta. Menetelmässä tasapainotellaan spontaaniuden ja suunnitelmallisuuden välillä (5). Tuokiot voivat olla musiikillista improvisaatiota, jossa tarinallisuus ja kehollinen ilmaisu tarjoavat tilaa lapsen luovuudelle. Aikuinen suunnittelee musiikkituokion kehyksen, jossa spontaani toiminta tapahtuu turvallisesti ja pedagogisia tavoitteita tukien. Nämä viisi ydinperiaatetta muodostavat kokonaisuuden, jossa musiikki, kehollisuus ja vuorovaikutus kietoutuvat yhteen lasten sosioemotionaalisten taitojen kehityksen tukemiseksi.

5 Tutkimuskysymys ja tutkimusmenetelmä

Tämän tutkielman teoreettinen viitekehys rakentuu sosioemotionaalisten taitojen käsitteen määrittelyyn sekä tarkasteluun siitä, kuinka Silkkitie-menetelmä voi edistää näiden taitojen kehittymistä varhaiskasvatuksessa.

Tutkimuskysymys on:

Miten Silkkitie-menetelmän avulla voidaan tukea varhaiskasvatusikäisten lasten sosioemotionaalisia taitoja?

Tutkimusongelmaa tarkastellaan tässä tutkielmassa laadullisesta näkökulmasta, ja tutkimusmenetelmänä käytetään teorialähtöistä kirjallisuuskatsausta. Lähdeaineistona hyödynnetään vertaisarvioituja artikkeleita, tieteellisiä oppikirjoja sekä väitöskirjoja. Tutkielman teoreettinen viitekehys muodostui luonnollisesti perehdyttyäni yliopistossa Silkkitie-menetelmään. Laadullinen tutkimus mahdollistaa erilaisten merkitysten tarkastelun ja antaa välineitä vastaamaan kysymykseen “miten”, mikä on myös tämän tutkielman tutkimuskysymys (Alasuutari, 2019). Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, ja analyysi sisältää keskeisten havaintojen pelkistämisen sekä merkitysten tulkinnan. Lisäksi keskeisten käsitteiden määrittely on laadullisessa tutkimuksessa olennainen vaihe, sillä käsitteiden avulla rajataan tutkittavat ilmiöt ja selkeytetään analyysin kohteita (Hakala, 2024).

Teorialähtöinen sisällönanalyysi etenee analyysirungon laatimisella, jonka sisälle jäsennetään aiempaan tutkimukseen perustuvia luokituksia ja kategorioita (Tuomi & Sarajärvi 2018). Kun analyysirunko ja sen sisältämät luokitukset on muodostettu, siirrytään aineiston huolelliseen läpikäymiseen ja pelkistämiseen. Aineistosta voidaan analyysirunkoon nostaa sekä yläluokkia että alaluokkia kuvaavia ilmiöitä. Kategoriat määrittyvät olemassa olevan tiedon pohjalta, ja aineistosta etsitään näitä kategorioita kuvaavia sisältöjä. Aineiston tarkastelua ohjaa siis etukäteen laadittu, aiempaan tutkimukseen perustuva analyysirunko, jossa edetään ikään kuin yleisestä yksityiseen.

6 Aineiston valinta ja analyysi

6.1 Aineiston valinta

Tutkimusaineistoa on kerätty *ERIC* (*Ebscon* käyttöliittymä), *ProQuest One Education* (*ProQuestin* tietokanta) sekä *PsycINFO* -tietokannoista. Tietokannat valikoituivat yliopiston Kriittisen tiedonhaku -kurssin kautta. Hakusanoina käytettiin englanninkielisiä hakusanoja, jotta saatiin kansainvälisiä tutkimuksia aiheeseen liittyen. Haut rajattiin koskemaan koko tekstiä sekä vertaisarvioituja julkaisuja. Hakusanoina käytettiin seuraavia: *ERIC*: “*social emotional learning and music and early childhood education*”, *ProQuest One Education*: “*social emotional and learning and music and early childhood*” ja *PsycINFO*: “*social emotional and music and early childhood*”. Hakujen tuloksena tietokannoista löytyi yhteensä 92 julkaisua, joista valittiin tutkimuksen kannalta neljä julkaisua tarkempaan analyysiin. Tutkimusjulkaisujen valintakriteereitä täsmennettiin vaiheittain siten, että tarkastelu eteni otsikotasolta tutkimusabstrakteihin. Tämä mahdollisti tutkimusten tieteellisen laadun ja sisällön syvällisemmän arvioinnin. Lisäksi aineisto rajattiin julkaisuvuoden perusteella siten, että mukaan otetut tutkimukset edustaisivat ajankohtaista ja relevanttia tutkimustietoa. Analyysiin hyväksyttiin ne tutkimukset, joissa tarkasteltiin sekä tunnetaitoja että musiikkikasvatusta. Tutkimukset, joissa tarkastelu koski vain toista näistä osa-alueista tai jotka eivät kohdistuneet varhaiskasvatukseen lapsiin, poissuljettiin. Näiden neljän aineistoksi valitun tutkimuksen tekstit ja lähdeluettelot toimivat lisäksi lähtökohtana lisäaineiston kartoittamiselle, ja niiden avulla löydettiin kaksi aihepiiriäni täydentävää tutkimusta. Taulukossa 1. on esitetty kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoituneet kuusi tutkimusta. Aineisto on esitelty teemoittain perustuen Silkkitie-menetelmän ydinkohtiin: 1) yhteisöllisyys, 2) lapsilähtöisyys, 3) lasten itsetuntemus, 4) aikuisen sensitiivisyys ja 5) spontaanisuus ja suunnitelmallisuus.

Taulukko 1. Tutkimusaineisto teemoiteltuna Silkkitie-menetelmän ydinkohtiin perustuen.

Kirjallisuuslähde	Yhteys Silkkitie-menetelmään
Teema 1: Yhteisöllisyys	
Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023).	Musiikki yhteisöllisyyden rakentajana myös etätoteutuksena Yhteisöllisen identiteetin vahvistaminen
Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025).	Yhteisiin hetkiin osallistuminen Musiikki ryhmädynamiikan tukijana
Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023).	Musiikki sosiaalisen yhtenäisyyden ja vuorovaikutuksen tukijana Musiikki yhteisten kokemusten luojana kielitaidosta riippumatta
Rus A., Dohotaru Al., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2021).	Positiivinen yhteisöllinen ilmapiiri Kyky rakentaa ystävyyssuhteita
Ruokonen, I., Tervaniemi, M. & Reunamo, J. (2021).	Musiikin merkitys ryhmädynamiikalle Lasten osallisuuden lisääntyminen musiikin avulla
Tuominiemi, V. (2020).	Musiikki mahdollistaa yhteiseen toimintaan osallistumisen Yhdessäolo ja yhdessä tekeminen
Teema 2: Lapsilähtöisyys	
Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023).	Kotoa löytyvien esineiden hyödyntäminen soittimiksi Kotiympäristön vapaa tila osallistua
Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025).	Musiikki osa arkea, ei erillisiä musiikkitunteja Lasten aloitteet, ideat ja tunnekokemukset toiminnan ohjaajina
Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023).	Musiikki vastauksena lasten hetkellisiin tunteisiin ja tilanteisiin Musiikin mukautuminen lasten tunteiden ja reaktioiden mukana
Rus A., Dohotaru Al., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2021).	Valinnanmahdollisuuksien tarjoaminen lapsille Yksilöllisten vahvuuksien esilletulo
Ruokonen, I., Tervaniemi, M. & Reunamo, J. (2021).	Lasten omaehtoinen osallistuminen Lasten mukautuvat roolit
Tuominiemi, V. (2020).	Lapsen mahdollisuus kokeilla ja osallistua omalla tavallaan Lapsilta nousevat toiveet
Teema 3: Lasten itsetuntemus	
Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023).	Aikuiden pedagoginen itsetuntemus Aikuiden kyky virittäytyä lasten tunteisiin
Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025).	Tunteiden tunnistaminen ja niiden säätelyssä musiikin avulla Itsensä ilmaisu vahvistaa lapsen itsetuntoa ja roolia ryhmässä
Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023).	Tunteiden tunnistaminen ja ilmaisu osana musiikkihetkiä Itseilmaisu ja onnistumisen kokeminen yhdessä tekemisen kautta
Rus A., Dohotaru Al., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2021).	Tunteiden ilmaisu ja vahvistaminen improvisaation kautta Tunteiden tunnistaminen
Ruokonen, I., Tervaniemi, M. & Reunamo, J. (2021).	Onnellisuus ja tyytyväisyys musiikkipainotteisessa ryhmässä Lasten oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen musiikin avulla
Tuominiemi, V. (2020).	Itseilmaisu ja tunteiden käsittely Empatian oppiminen

Teema 4: Aikuisen sensitiivisyys	
Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023).	Aikuisten joustavuus Aikuisten reagointikyky lasten tilanteisiin
Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025).	Aikuisen herkkä reagointi lasten tunteisiin ja tarpeisiin Aikuisen kyky tukea musiikillista ilmaisua
Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023).	Aikuisten halu ja kyky tukea musiikillisia tilanteita Aikuisten asenteet ja kokemukset musiikkia kohtaan
Rus A., Dohotaru Al., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2021).	Aikuisen kyky tunnistaa lapsen tarpeita Aikuisen oma pedagoginen itsetuntemus
Ruokonen, I., Tervaniemi, M. & Reunamo, J. (2021).	Aikuisten rooli avoin ja vastaanottava Aikuisten antama huomio lapsille
Tuominiemi, V. (2020).	Aikuisen ohjaama turvallinen ympäristö Erialaisten tunteiden kokeminen
Teema 5: Spontaanisuus ja suunnitelmallisuus	
Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023).	Tutut musiikkirutiinit Omien soittimien ja arjen välineiden liittäminen toimintaan
Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025).	Musiikki osana päivärutiineja Musiikkitoiminta tietoista ja suunniteltua
Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023).	Musiikki systemaattisesti osana päivän rutiineja Musiikki spontaanisti vastaten lasten sen hetkiseen tunteeseen ja tilanteeseen
Rus A., Dohotaru Al., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2021).	Musiikki systemaattisena toimintana Musiikin tuominen päivittäisiin aktiviteetteihin
Ruokonen, I., Tervaniemi, M. & Reunamo, J. (2021).	Pedagoginen suunnittelu lasten taidot huomioiden Luovat ja värikkäät oppimiskokemukset
Tuominiemi, V. (2020).	Spontaanilaulaminen apuna eri siirtymätilanteissa Laulaminen rauhoittavana elementtinä perushoidossa

6.2 Aineiston analyysi

Aineiston analyysi toteutettiin teoriaperusteisesti laadullisen sisällönanalyysin menetelmin (Tuomi & Sarajärvi, 2018; Krippendorff, 2004). Analyysiprosessi käynnistettiin perehtymällä aineistoon toistuvasti, jotta sen keskeinen sisältö ja kokonaisrakenne hahmottuivat. Analyysi eteni vaiheittain tarkoituksena etsiä aineistosta yhteyksiä Silkkitie-menetelmän keskeisiin teemoihin. Aineistosta tunnistettiin ja poimittiin tutkimuskysymyksen kannalta olennaisia ilmauksia, jotka liittyivät tunnetaitojen ja musiikkikasvatuksen yhteyteen varhaiskasvatustilanteiden lasten kehityksessä. Merkitykselliset ilmaukset pelkistettiin, eli niistä muodostettiin tiivistettyjä ja sisällöllisesti keskeisiä muotoiluja. Pelkistämisen jälkeen ilmaukset ryhmiteltiin samankaltaisuuksien perusteella alaluokiksi. Tuomen ja Sarajärven

(2018) mukaan alaluokat muodostuvat aineiston konkreettisista sisällöistä ja kuvaavat ilmiön eri ilmentymiä mahdollisimman tarkasti. Alaluokat toimivat näin aineiston ensimmäisenä systemaattisena jäsentelyn tasona, jossa yksittäiset havainnot yhdistyvät temaattisiksi kokonaisuuksiksi. Alaluokat koottiin edelleen laajemmiksi yläluokiksi, jotka jäsensivät aineiston Silkkitie-menetelmän keskeisiksi teemoiksi (ks. Taulukko 1).

Analyysin prosessi eteni iteratiivisesti eli aineiston tarkastelun ja luokittelun tarkentaminen toistui useaan kertaan, mikä mahdollisti analyysin syvällisen ja systemaattisen laadunvarmistuksen. Vaikka analyysiprosessi oli teoriaperustainen, analyysin aineistolähtöisyys, korostui tutkimuksen kohteena olevan ilmiön ymmärtämisen syvenemisenä. Tämä lähestymistapa mahdollisti tutkimusongelman tarkastelun konkreettisista havainnoista nousevien teoreettisten tulkintojen kautta ja tuki Silkkitie-menetelmän (Poikela & Heikkilä, 2020) sekä sosioemotionaalisten taitojen teoreettisten yhteyksien analysointia.

7 Tutkimustulokset

Kirjallisuuskatsaus vastaa tutkimuskysymykseen ”Miten Silkkitie-menetelmän avulla voidaan tukea varhaiskasvatuseräisten lasten sosioemotionaalisia taitoja”. Kirjallisuuskatsaus rakentuu Silkkitie-menetelmän teoreettiseen viitekehykseen, jonka muodostavat viisi pääteemaa: 1) yhteisöllisyys, 2) lapsilähtöisyys, 3) lasten itsetuntemus, 4) aikuisen sensitiivisyys ja 5) spontaanisuus ja suunnitelmallisuus.

7.1 Yhteisöllisyys

Musiikilla on keskeinen rooli varhaiskasvatuksen yhteisöllisyyden rakentumisessa (Kirby ym., 2022). Musiikilliset toiminnot, kuten yhteinen laulaminen, rytmileikit ja toistuvat musiikkirutiinit, luovat lapsiryhmään myönteistä ilmapiiriä ja vahvistavat lasten välistä vuorovaikutusta sekä ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tutkimus nostaa esiin, että erityisesti niissä lapsiryhmissä, joissa on kielellisesti monimuotoisia lapsia, musiikki toimii inklusiivisena pedagogisena välineenä: se mahdollistaa osallistumisen myös niille lapsille, joiden opetuskielen taito on vasta kehittymässä, ja tarjoaa kieleen sidoksista vapaita tapoja olla osa ryhmää. Musiikin kautta syntyvät jaetut kokemukset ja tunneilmaisuus tukevat emotionaalisen yhteisöllisyyden muodostumista ja helpottavat lasten kiinnittymistä ryhmän sosiaaliin käytäntöihin. Samalla tutkimus nostaa esiin, että opettajien musiikillisen itsevarmuuden puute ja rajoittuneet resurssit voivat heikentää musiikin potentiaalia yhteisöllisyyden tukemisessa, mikä korostaa tarvetta vahvistaa henkilöstön valmiuksia musiikin pedagogiseen käyttöön.

Rus ym. (2021) ja Denac ym. (2025) osoittavat, että yhteistoiminnallinen ja kehollinen musiikkitoiminta vahvistavat empatiaa, yhteistyötaitoja ja tunteiden säätelyä lapsiryhmässä. Musiikkikasvatus edistää lasten sosiaalista vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä ja hyväksyvää ilmapiiriä, mikä puolestaan vahvistaa lapsiryhmän empatiakykyä (Denac ym., 2025). Musiikin rytmien ja yhteisesti koettu luonne näyttäytyi tutkimuksessa välineenä, joka rakensi lapsiryhmän sisäistä koheesiota ja lisäsi yhteisöön kuulumisen kokemusta. Rus ym. (2024) raportoivat, että musiikkituokioiden vahvistivat lasten keskinäisiä suhteita ja ryhmän sosiaalista koheesiota. Musiikkituokioiden sisälsivät yhteisiä lauluja, rytmiharjoituksia ja pienryhmätoimintaa, joiden kautta lapset harjoittelivat vuorovaikutustaitoja ja yhteistyötä. Tutkimus osoitti, että musiikkia sisältävä harjoitusjakso lisäsi lasten kykyä rakentaa ja

ylläpitää ystävyysuhteita sekä paransi heidän sosiaalista orientaatiotaan ryhmässä. Musiikin rytminen ja yhteinen luonne toimi välineenä, joka vahvisti lapsiryhmän tunnetta yhteenkuuluvuudesta ja lisäsi positiivista, yhteisöllistä ilmapiiriä.

Ruokosen ym. (2021) tutkimuksesta nousi esiin, että musiikkipainotteisissa ryhmissä lapset osoittivat enemmän sosiaalista suuntautumista sekä aktiivista vuorovaikutusta muiden lasten ja aikuisten kanssa. Tulokset viittaavat siihen, että musiikki toimii yhteisöllisyyden rakentajana sekä strukturoitujen että spontaanien tilanteiden kautta. Myös Denacin ym. (2025) tutkimus osoitti, että musiikillisten aktiviteettien sisällyttäminen päiväkodin päivittäisiin rutiineihin vahvisti merkittävästi lapsiryhmän yhteisöllisyyttä. Musiikkituokioista muodostui lapsille yhteisiä, jaettuja kokemuksia, jotka lisäsivät lasten keskinäistä empatiaa, auttamista ja yhdessä toimimista. Tutkijat raportoivat, että lapset osoittivat sosiaalisia taitoja, kuten vuoron odottamista, yhteistyötä ja toisten huomioimista, musiikkitoimintojen aikana ja niiden jälkeen. Tuominiemen (2002) tutkimuksessa yhdessäoloa ja vuorovaikutustaitojen kehitystä opittiin yhteisissä musiikkihetkissä.

Webberin & Koopsin (2023) tutkimuksen keskeinen löydös on, että etämuotoisillakin musiikkituokioilla oli merkittävä yhteisöllisyyttä ylläpitävä voima pandemiatilanteessa. Vaikka lapset ja perheet olivat fyysisesti erillään, yhteinen musiikkituokio koettiin “palanen normaalista elämästä” -kokemuksena, joka loi jatkuvuuden, rytmin ja kuulumisen tunteita. Musiikkitoiminta muodosti virtuaalisen yhteisön, jossa lapset, vanhemmat ja ohjaajat jakoivat samat laulut, rutiinit ja odotukset. Tämä jaettujen hetkien rakenne tuki ryhmän koheesiota ja lievitti eristäytyneisyyden kokemusta. Musiikki toimi näin välineenä, joka ylläpiti lapsen sosiaalista ympäristöä poikkeusoloissa ja vahvisti yhteisöllistä identiteettiä.

7.2 Lapsilähtöisyys

Musiikki näyttäytyi Kirbyn ym. (2023) ja Ruokosen ym. (2021) tutkimuksissa vahvana lapsilähtöisyyden ja osallisuuden mahdollistajana. Kirby ym. (2023) aineistossa musiikkia hyödynnettiin joustavasti arjen eri tilanteissa, mikä tuki lasten omaehtoista osallistumista ja mahdollisti spontaanit, lapsista lähtevät musiikilliset hetket. Musiikkitoiminta oli harvoin sidottu tiukkaan aikatauluun, vaan se integroitiin luontevasti osaksi päiväkotiarjen tilanteita. Ruokosen ym. (2021) havainnot osoittivat, että musiikki lisäsi lasten intensiivistä osallistumista ja vähensi matalan tason tai katkonaisen osallistumisen tilanteita. Tämä viittaa siihen, että musiikki aktivoi lapsia osallistumaan ja antaa heille mahdollisuuden toimia arjen tilanteissa aktiivisina, omasta toiminnastaan päätösvaltaisina toimijoina.

Denacin ym. (2025) tutkimus korosti musiikin erityistä soveltuvuutta lapsilähtöiseen pedagogiikkaan. Kun musiikkia toteutettiin osana arjen rutiineja – kuten siirtymissä, ruokailussa tai lepotuokioissa – lapset pystyivät osallistumaan toimintaan omaehtoisesti ja omien valmiuksiensa mukaisesti. Musiikki tarjosi monimuotoisia osallistumisen tapoja: lapset saattoivat laulaa, liikkua, reagoida kehollisesti tai vain kuunnella. Tämä tuki lasten autonomiaa ja eri temperamenttien huomioimista. Tutkijoiden mukaan musiikkirutiinit madalsivat osallistumisen kynnystä erityisesti niille lapsille, jotka muissa pedagogisissa tilanteissa vetäytyivät tai pysyivät hiljaisina. Näin musiikki edisti lasten yhdenvertaista osallisuutta.

Webberin & Koopsin (2023) tutkimus etämuskarista pandemia aikana, korosti lapsilähtöisyyttä ainutlaatuisella tavalla. Kotona osallistuvat lapset pystyivät liikkumaan, käyttämään esineitä ja osallistumaan toimintaan omilla ehdoillaan, enemmän kuin strukturoitua fyysistä ryhmätilaa vastaava toiminta sallisi. Tutkimus osoitti, että etäympäristö mahdollisti vaihtelevia, lasten itsensä valitsemia osallistumisen tapoja: osa lapsista lauloi aktiivisesti, osa kuunteli, osa liikkui kameran ulkopuolella tai liitti mukaan kotiesineitä. Tämä tuki lasten autonomiaa ja yksilöllisiä toimintatyylejä. Osallisuutta vahvisti myös vanhempien läsnäolo, jonka kautta lapset saattoivat saada välitöntä tukea ja rohkaisua. Musiikkitoiminta oli näin dynaamista ja lapsen tarpeisiin mukautuvaa, vaikka se tapahtui digitaalisessa ympäristössä.

Rusin ym. (2024) tutkimuksessa musiikkiohjelma sisälsi vuorottelevia, lapsen kiinnostuksen mukaan mukautettavia harjoituksia, jotka tukivat lasten omaa toimijuutta. Tutkijat korostivat, että lapset osallistuvat aktiivisimmin silloin, kun tehtävät ovat monimuotoisia ja tarjoavat valinnan mahdollisuuksia, kuten eri soittimien käytön, liikkeen, improvisoinnin ja roolileikin. Musiikkitoiminnot loivat tilan, jossa jokainen lapsi pystyi osallistumaan omien valmiuksiensa ja temperamenttinsa mukaisesti. Lapset, jotka olivat muuten pidättyväisiä ryhmätilanteissa, osallistuivat aktiivisemmin juuri musiikkiin pohjautuvissa harjoituksissa. Tämä vahvisti käsitystä musiikista pedagogisena toimintamuotona, joka lisää lasten yhdenvertaista osallisuutta ja tukee yksilöllisten vahvuuksien esiintuloa. Tuominiemen (2020) tutkimus nosti esiin myös lasten osallisuuden merkityksen ja lasten mahdollisuuden vaikuttaa musiikkituokioiden sisältöön esimerkiksi valitsemien laulujen muodossa.

7.3 Lasten itsetuntemus

Musiikilla on merkittävä rooli lasten itsetuntemuksen rakentumisessa varhaiskasvatuksen arjessa (Kirby ym., 2023). Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa lasten havaittiin osallistuvan musiikkitoimintaan tavoilla, jotka mahdollistavat oman ilmaisun, omien vahvuuksien kokeilemisen ja itselle luontevien roolien löytämisen. Musiikkituokiot, kuten laulaminen, liike ja rytmileikit, tarjosivat lapsille mahdollisuuden kokea onnistumista, mikä vahvisti heidän kokemustaan omista kyvyistään ja vaikutusmahdollisuuksistaan ryhmässä. Varsinkin tilanteissa, joissa musiikkia hyödynnettiin joustavasti ja lapsilähtöisesti, lapset pystyivät tuomaan esiin omia ideoitaan ja tekemään valintoja, jotka tukivat heidän kokemustaan itsestä toimijana.

Aktiivinen ja emotionaalisesti virittynyt osallistuminen on yhteydessä lapsen myönteisen minäkuvan kehittymiseen (Ruokonen ym., 2021). Kun lapsi osallistuu toimintaan, jossa hänen aloitteitaan huomioidaan ja jossa hän voi kokeilla taitojaan ilman arvioinnin painetta, hän saa tilaa tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan ja vahvuuksiaan. Musiikki näyttäytyy siis kontekstina, joka tukee lapsen sisäisen toimijuuden, itseluottamuksen ja omien tunnekokemusten tunnistamisen kehittymistä. Voidaan todeta, että musiikilliset tilanteet tarjoavat lapsille mahdollisuuksia kokeilla omia taitojaan, ilmaista itseään moniaistisesti sekä oppia tunnistamaan omia preferenssejään ja tunnekokemuksiaan. Tämä edistää lasten itsetuntemusta ja vahvistaa heidän kokemustaan itsestään aktiivisina ja kykenevinä toimijoina varhaiskasvatuksen yhteisössä.

Denacin ym. (2025) tutkimuksessa musiikkitoiminnat osoittautuivat keskeiseksi kontekstiksi, joka edisti lasten emotionaalista sitoutumista sekä heidän kykyään tunnistaa ja säädellä omia tunteitaan. Lapset osoittivat musiikkituokioissa spontaania iloa, keskittymistä, uteliaisuutta ja leikkimielistä kokeilevuutta. Musiikin kehollinen ja elämyksellinen luonne tarjosi lapsille sekä virittäytymisen että rauhoittumisen mahdollisuuksia, mikä auttoi heitä jäsentämään omia tunnekokemuksiaan. Tutkijat korostivat, että lasten tunteiden sanallistaminen ja säätely kehittyivät erityisesti niissä tilanteissa, joissa musiikkituokiot olivat säännöllisiä ja ennakoitavia. Tämän myötä musiikki näyttäytyi välineenä, joka tukee lasten itsetuntemusta ja tunneälyn varhaista rakentumista. Webber & Koops (2023) havaitsivat, että etämusiikkituokion vapautunut ja improvisoiva osallistuminen edisti lasten itsetuntemusta, koska lapset pystyivät ilmaisemaan omia preferenssejään ja tunteitaan musiikin kautta. Lisäksi musiikkirutiinit tarjosivat tunnesäätelyn välineitä, esimerkiksi lapset rauhoittuivat

tuttujen laulujen myötä, ilmaisivat innostusta ja kokivat onnistumisen tunteita. Tutkimus korosti, että tällaiset emotionaaliset kokemukset olivat erityisen tärkeitä tilanteessa, jossa muu sosiaalinen vuorovaikutus oli rajoitettua.

Rusin ym. (2024) tutkimuksen mukaan musiikkitoiminnot edistivät lasten emotionaalista herkkyyttä, tunteiden tunnistamista ja tunneilmaisua. Musiikki tarjosi lapsille mahdollisuuden reagoida välittömästi rytmeihin ja melodioihin, jotka virittivät heitä iloon, energiaan tai rauhoittumiseen. Lasten emotionaalinen osallistuminen vahvistui etenkin improvisaatioharjoituksissa, joissa he saivat käyttää kehoaan ja soittimia spontaanisti. Rusin ym. (2024) raportoivat, että lapset kehittivät tutkimusjakson aikana erityisesti tunteiden säätelyssä, mikä heijastui myös parantuneena itsetuntemuksena: lapset osasivat tunnistaa omia tunteitaan ja kuvata, miltä musiikkitoiminta heistä tuntui. Musiikin kautta lapsille syntyi tilaa ilmaista sisäistä kokemusmaailmaansa turvallisesti ja monikanavaisesti. Myös Tuominiemen (2020) tutkimuksesta nousi esiin tunnetaitojen merkityksen musiikkihetkissä. Opettajat valitsivat esimerkiksi lauluja, joissa laulettiin erilaisista tunnetiloista. Lisäksi lapset saivat itse kokeilla ja tehdä itse sekä käyttää luovuuttaan.

7.4 Aikuisten sensitiivisyys

Musiikin käyttö varhaiskasvatuksessa kytkeytyy tutkimusten perusteella työntekijöiden sensitiivisyyteen. Sensitiivisyys lasten aloitteille edellyttää aikuiselta kykyä reagoida lapsen musiikilliseen kiinnostukseen spontaanisti, mikä saattoi olla vaikeampaa niille opettajille, jotka kokivat epävarmuutta omista taidoistaan (Kirby ym., 2023). Suomalaistutkimuksessa puolestaan havaittiin, että musiikkipainotteisissa lapsiryhmissä aikuisten toiminta oli emotionaalisesti vastaanottavampaa ja vuorovaikutuksessa näkyi sensitiivinen läsnäolo (Ruokonen ym., 2021). Kun aikuinen oli herkkä lapsen ilmaisulle ja tunnisti musiikkitilanteiden mahdollisuudet, lapset osallistuivat aktiivisemmin ja rakentavammalla tavalla. Aikuisten reflektiivinen kyky tunnistaa oma roolinsa musiikillisissa tilanteissa näyttäytyi siten keskeisenä tekijänä, joka mahdollisti lapsilähtöisen ja yhteisöllisen pedagogiikan toteutumisen.

Musiikillisten toimintojen vaikutus lasten sosioemotionaaliseen oppimiseen riippuu olennaisesti aikuisten sensitiivisyydestä ja pedagogisesta reflektiosta (Denac ym., 2025). Aikuiset, jotka ovat emotionaalisesti läsnä ja herkkiä lasten reaktioille, pystyvät luomaan turvallisen musiikillisen ilmapiirin, jossa lapset uskaltavat ilmaista itseään avoimesti. Tutkijat

painottivat, että musiikkia ei tulisi nähdä erilliseksi aktiviteetiksi, vaan pedagogiseksi tilaksi, jonka onnistuminen edellyttää aikuisen kykyä tunnistaa lasten tunneviestejä ja muokata toimintaa niiden mukaan. Sensitiivisesti toimiva aikuinen mahdollisti tutkimuksessa lapsiryhmälle musiikillisia tilanteita, jotka vahvistivat sekä lasten sosiaalis-emotionaalista kasvua että ryhmän yhteisöllistä kulttuuria.

Webberin & Koopsin (2023) tutkimuksessa korostui myös aikuisen sensitiivisyys. Etäympäristössä, jossa lasten nonverbaaliset vihjeet näkyivät rajatumminkin, aikuisten oli oltava erityisen tarkkaavaisia, joustavia ja reagoivia lasten aloitteisiin kameran välityksellä. Heidän tuli muokata toimintaa lasten vireyden, kiinnostuksen ja kotitilanteen mukaan. Samalla lasten vanhempien osallistuminen musiikkitilanteeseen lisäsi sensitiivisen vuorovaikutuksen merkitystä. Vanhemmat tukivat lasta emotionaalisesti ja toiminnallisesti. Tutkimus osoitti, että aikuisten kyky virittäytyä lapsen tunteisiin ja toimintaan oli edellytys sille, että etämusiikkituokiot muodostuivat sosioemotionaalista oppimista tukeviksi. Lisäksi aikuisten pedagoginen itsetuntemus, kuten tieto omista rajoista, reagoititavoista ja suhteesta musiikkiin, oli yhteydessä siihen, miten lapsi koki etämusiikkituokion. Myös Rus ym. (2024) havaitsivat, että musiikkiharjoitusten onnistuminen edellytti aikuisten kykyä tunnistaa lasten tarpeita ja tukea heitä emotionaalisesti. Aikuisten oma pedagoginen itsetuntemus korostui ja esimerkiksi heidän suhtautumisensa musiikkiin ja omiin ohjaustaitoihinsa, vaikutti siihen, miten turvallinen ja osallistava ilmapiiri syntyi. Kun aikuiset olivat läsnä, rohkaisevia ja joustavia, lapset osallistuivat aktiivisemmin ja ilmaisivat tunteitaan vapaammin. Aikuisten sensitiivinen ohjaus näin mahdollisti musiikin täysipainoisen käytön lasten sosiaalisen ja emotionaalisen kasvun tukena. Tuominiemi (2020) nostaa esiin myös aikuisen sensitiivisen läsnäolon, jossa aikuinen tunnistaa lapsen ilmaisun ja kykenee rakentamaan siitä yhteistä musiikillista kokemusta.

7.5 Spontaanius ja suunnitelmallisuus

Kirbyn ym. (2023) tutkimuksessa opettajat kertoivat hyödyntävänsä musiikkia sekä suunnitelluissa että odottamatta syntyvissä tilanteissa, esimerkiksi siirtymissä, leikin tukena ja ryhmän rauhoittamisessa. Musiikki nähtiin keinona herättää lasten kiinnostus ja tarjota ennakoitavia mutta joustavia tilanteita, joihin lapset voivat luonnollisesti liittyä mukaan. Suomalais tutkimuksessa intensiivisen osallistumisen taso oli selvästi korkeampi ryhmissä, joissa musiikki oli osa arjen rakennetta (Ruokonen ym., 2021). Musiikki näytti lisäävän lasten emotionaalista läsnäoloa ja motivaatiota osallistua toimintaan, mikä kuvastaa musiikin

merkitystä välittömän, spontaanin toiminnan mahdollistajana. Webber & Koops (2023) havaitsivat tutkimuksessaan, että etämusiikkituokiot tarjosivat lapsille mahdollisuuksia spontaaniin osallistumiseen sekä emotionaaliseen itseilmaisuun. Lapset reagoivat musiikkiin välittömästi ja kehollisesti: he tanssivat, toistivat rytmejä, näyttivät ohjaajalle omia soittimiaan ja ottivat musisointiin mukaan arjen esineitä.

Aikuisten oma itsetuntemus, esimerkiksi omien musiikillisten epävarmuuksien tiedostaminen, vaikutti siihen, kuinka spontaanisti ja rohkeasti he hyödynsivät musiikkia arjessa (Denac ym., 2025). Myös Webberin & Koopsin (2025) tutkimuksessa aikuisten pedagoginen itsetuntemus, kuten tieto omista rajoista, reagoititavoista ja suhteesta musiikkiin, vaikutti suoraan siihen, miten aikuinen pystyi spontaanisti reagoimaan lasten aloitteisiin musiikissa. Myös Rus ym. (2024) toivat esiin aikuisten pedagogisen itsetuntemuksen sekä opettajan tehtävän, joka on suunnitella ja toteuttaa oppimistoimintoja, jotka stimuloivat kullekin kehitysalueelle ominaisten käyttäytymismallien muodostumista ja kehittymistä.

Tuominiemi (2020) korostaa, että alle kolmivuotiaiden musiikkikasvatus rakentuu olennaisesti lapsen omista aloitteista kumpuavasta spontaaneihin musiikkihetkiin. Näissä varhaisen oppimisen konteksteissa musiikillinen toiminta ei näyttäyty erillisenä oppimisen alueena, vaan se nivoutuu luontevasti jokapäiväisiin tilanteisiin, kuten pukemiseen, ruokailuun ja rauhoittumishetkiin. Suunnitellut musiikkihetket näkyvät taas omina toimintahetkinään.

8 Pohdinta

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin sosioemotionaalisten taitojen tukemista varhaiskasvatuksessa ja teoreettisena viitekehyksenä käytettiin Silkkitie-menetelmää (Poikela & Heikkilä, 2020). Tutkimustulosten perusteella voidaan nähdä, että Silkkitie-menetelmä tukee lasten sosioemotionaalisten taitojen kehitystä erityisesti yhteisöllisyyden, lasten itsetuntemuksen, aikuisten sensitiivisyyden sekä spontaaniuden ja suunnitelmallisuuden kautta.

Musiikkikasvatuksen on todettu edistävän lasten sosiaalista vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä ja hyväksyvää ilmapiiriä, mikä vahvistaa myös ryhmän empatiakykyä (Denac ym., 2025; Ruokonen ym., 2021). Silkkitie-menetelmä (Poikela & Heikkilä, 2020) voidaan nähdä varhaiskasvatuksessa käytännön työvälineenä, jonka avulla näitä tutkimustuloksia sovelletaan arjen pedagogiikassa. Silkkitiessä yhdistyy musiikki, liike ja taiteellinen ilmaisu turvalliseen, osallistavaan oppimisympäristöön, jossa lapsi harjoittelee tunteiden tunnistamista ja sanallistamista, kehollista ilmaisua ja sosiaalista vuorovaikutusta. Menetelmässä korostuu aikuisten sensitiivinen ja lempeää lähestymistapaa, jossa lapsi saa rauhassa tutkia ja ilmaista tunteitaan, mikä tukee emotionaalista säätelyä ja itsesäätelytaitoja. Rus ym. (2021) ja Denac ym. (2025) havaitsivat myös tutkimuksissaan, että musiikilliset harjoitteet vahvistavat tunteiden tunnistamista ja empatian kehittymistä. Silkkitie-menetelmässä yhteisöllisyys nähdään sosioemotionaalisia taitoja tukevana ja yhteinen musisointi synnyttää sosiaalisen vuorovaikutuksen laatua vahvistavia kokemuksia, jotka tukevat myönteisen minäkuvan, yhteenkuuluvuuden tunteen ja prososiaalisen käyttäytymisen kehittymistä. Kirbyn ym. (2023) tutkimus nosti esiin yhteisen musisoinnin merkityksen yhteisöllisyyden sekä positiivisen ilmapiirin luojana. Denacin ym. (2025) tutkimus tuo esiin yhteistoiminnallisen musiikin merkityksen empatiataitoihin ja yhteistyötaitoihin. Silkkitie-menetelmässä musiikilliset toiminnot tuottavat turvallisen ja monipuolisen ympäristön, jossa lapsi voi kehittää sekä intrapersoonallisia että interpersoonallisia taitojaan.

Lapsilähtöinen musiikkitoiminta tarjoaa lapselle turvallisen kontekstin tunteiden tunnistamiseen, tunteiden ilmaisemisen harjoitteluun ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittämiseen (Denac ym., 2025; Kirby ym., 2022 & Ruokonen ym., 2021). Silkkitie-menetelmässä (Poikela & Heikkilä, 2020) lapsilähtöisyys voidaan ajatella musiikkihetken perustana. Lapsi toimii aktiivisena toimijana, hän tekee valintoja musiikkiharjoitusten

sisällöistä, osallistumisensa tasosta ja roolijakoihin liittyvistä tehtävistä. Lapsi harjoittelee samalla tunteiden säätelyä sekä itsetuntemusta, kun hän tunnistaa ja reflektoi omia tunteitaan ja vahvuuksiaan. Lapsilähtöisen toiminnan nähdään edistävän ihmissuhdetaitoja, sillä lapsi harjoittelee vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa, huomioi muiden tunteita ja näkökulmia sekä osallistuu ryhmän sääntöjen ja normien noudattamiseen. Tämä havainto tukee myös Webberin ja Koopsin (2023) tuloksia, joissa korostetaan lapsen aktiivisen toimijuuden ja ryhmässä tapahtuvan musiikillisen vuorovaikutuksen merkitystä.

Musiikki voidaan nähdä yleisesti käytettynä pedagogisena välineenä, joka tukee lasten itsetuntemusta (mm. Denac ym., 2025; Ruokonen ym., 2021). Silkkitie-menetelmä ja Yhdysvalloissa havaittu musiikkikäytön pedagogiikka tukevat toisiaan monella tasolla (Kirby ym., 2022; Poikela & Heikkilä, 2020). Molemmissa korostuu vuorovaikutus, jossa musiikki toimii välineenä tunteiden tunnistamiseen, itsesäätelyyn ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Silkkitie painottaa sensitiivistä aikuisen tukea, lempeää kosketusta ja rauhallista, viipyilevää pedagogiikkaa, mikä edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyväksytyksi tulemistä. Kirby ym. (2022) tutkimuksen mukaan opettajat kokevat musiikin lisäävän lasten osallistumista ja ryhmädynamiikkaa, mikä vahvistaa Silkkitiellä tavoiteltua yhteisöllistä ilmapiiriä. Lisäksi tutkimuksen havainto, että musiikki tukee tunteiden säätelyä ja myönteistä vuorovaikutusta, vahvistaa Silkkitiellä korostettua tunteiden sanallistamista ja kehollista ilmaisua. Musiikilliset harjoitukset, kuten laulaminen, rytmit ja improvisaatio, tarjoavat lapsille mahdollisuuden harjoitella intrapersoonallisia taitoja (itsesäätely ja itsetuntemus) sekä interpersoonallisia taitoja (empaattisuus, yhteistyö ja vuorovaikutustaidot), jotka ovat keskeisiä sosioemotionaalisen kompetenssin kehityksessä.

Silkkitiessä (Poikela & Heikkilä, 2020) painotetaan aikuisen sensitiivistä tukea, lempeää kosketusta ja rauhallista, viipyilevää pedagogiikkaa, mikä edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyväksytyksi tulemistä. Tuominiemen (2020) ja Kirby ym. (2023) tutkimuksissa korostuu myös aikuisen läsnäolon ja ohjauksen merkitys sosioemotionaalisten taitojen tukemisessa, mikä näkyy myös Silkkitie-menetelmässä aikuisen roolissa mallintajana ja tukijana. Aikuisen rooli on havainnoida lapsen aloitteita, tarjoaa tukea tarvittaessa ja ohjaa sosioemotionaalisten taitojen kehittymistä, säilyttäen samalla lapsen aktiivisen toimijuuden keskiössä (Denac ym., 2025; Kirby ym., 2023; Rus ym., 2021). Kun aikuinen kuuntelee sensitiivisesti ja havainnoi lapsia, huomioi heidän toiveensa ja kannustaa osallistumiseen, musiikkihetket muuttuvat merkityksellisiksi kokemuksiksi. Tämä nähdään vahvistavan lapsen

minäkuva ja tukee ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Aikuisten kokema epävarmuus omista musiikillisista valmiuksistaan nähdään johtavan spontaanisten musiikkituokioiden vähentymiseen tai myös suunniteltujen musiikkituokioiden välttämiseen kokonaan (Kirby ym., 2023 & Rus ym., 2021). Denac ym. (2025) osoittavat, että musiikin integrointi päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkkä metodinen valinta, vaan sosioemotionaalisten taitojen oppimisen kannalta monivaikutteinen pedagoginen ratkaisu. Musiikillisten taitojen puute haastaa aikuisten riittävyttä musiikkikasvatuksessa, vaikka musiikkia voidaan pitää luonnollisena arkisen vuorovaikutuksen muotona varsinkin pienten lasten kanssa (Ruokonen ym., 2021; Tuominiemi, 2020). Silkkitiessä aikuisen roolia ei tarkastella osaamisen näkökulmasta, vaan sensitiivisen läsnäolon kautta. Toiminta näyttäytyy suunnitelmallisena, mutta samalla joustavana siten, että lapset voivat vaikuttaa siihen tekemällä ehdotuksia tuokion aikana.

Tutkimusprosessissa noudatettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2023) sekä Turun yliopiston edellyttämiä eettisiä periaatteita. Hyvän tieteellisen käytännön (HTK) noudattaminen on keskeinen osa tutkimusprosessia, ja sen toteutuminen on tutkijan vastuulla. HTK:n peruseriaatteet – luotettavuus, avoimuus, arvostus ja vastuunkanto – ohjasivat myös tämän työn toteutusta. Tutkimuksen luotettavuuden keskeinen lähtökohta on se, kuinka vakuuttavasti tutkimuksessa esitetyt väitteet voidaan perustella ja arvioida todenmukaisiksi. Tässä tutkimuksessa analysoitu aineisto koostuu kuudesta aiemmasta tutkimuksesta, joista yksi on pro gradu -tutkielma. Aineiston rajaus, sen tieteellinen taso ja tutkimusten tuottamien näkökulmien monipuolisuus muodostavat perustan analyysin luotettavuudelle, mutta samalla on huomioitava, että suhteellisen pieni aineistomäärä asettaa omat rajoitteensa tulosten yleistettävyydelle. Käännösohjelman käyttö aineiston kääntämisessä alkuperäisestä kielestä suomen kieleen voi vaikuttaa tekstin sisältöön ja yksityiskohtiin, mikä tulee huomioida tulosten tulkinnassa ja analyysissä. Tutkimuksen tekijänä on tärkeää tunnistaa ja tehdä näkyväksi oma taustani sekä siihen liittyvät ennako-oletukset. Tulevana varhaiskasvatuksen opettajana ja alan käytännön työssä toimineena tarkastelen ilmiötä väistämättä myös omien kokemusteni ja ammatillisesti rakentuneiden näkökulmien kautta. Nämä taustatekijät voivat rikastaa tulkintaa tarjoamalla syvempää kontekstuaalista ymmärrystä, mutta ne voivat myös vaikuttaa siihen, mihin asioihin kiinnitän huomiota ja kuinka tulkitsen aineistoa. Siksi niiden tunnistaminen ja reflektiivinen arviointi ovat keskeisiä tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Tulosten esitysrakenne noudattaa Taulukossa 1 esitettyjä teemoja, ja analyysi etenee johdonmukaisesti. Samalla tarkastellaan tulosten merkitystä ja niiden yhteyksiä Silkkitie-

menetelmän (Poikela & Heikkilä, 2020) periaatteisiin. Tulokset vastaavat tutkimuskysymykseen ja niistä voi nähdä, miten Silkkitie-menetelmä ilmenee varhaiskasvatuksen sosioemotionaalisten taitojen tukemisessa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että musiikkikasvatus on keskeinen elementti laadukkaassa varhaiskasvatuksessa ja musiikki tukee lasten sosioemotionaalisia taitoja. Silkkitie-menetelmä (Poikela & Heikkilä, 2020) tarjoaa konkreettisen työkalun, jossa musiikin avulla voidaan systemaattisesti edistää lasten kykyä tunnistaa ja säädellä tunteitaan, kehittää sosiaalisia taitoja sekä vahvistaa ryhmässä toimimisen kompetenssia. Huolimatta musiikin laajasti tunnustetusta merkityksestä ihmisen kehitykselle sekä sen roolista varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmissa, tutkimustieto varhaiskasvatuksen musiikkikasvatuksesta Suomessa, ja erityisesti taaperoiden pedagogiikasta, on niukkaa. Lisätutkimuksia tarvitaan esimerkiksi sen selvittämiseksi, miten musiikin prosessit oppimisympäristössä voidaan optimoida nuorimpien lasten hyvinvoinnin tukemiseksi. Olisi tärkeää tarkastella myös, millainen merkitys opettajan omalla pedagogisella ja musiikillisella osaamisella on musiikkihetkien toteuttamiseen ja niiden pedagogiseen laatuun. Tähän vaikuttaa myös yliopistossa tarjottavan musiikin opetuksen laatu ja laajuus, jotka osaltaan muovaavat opettajan valmiuksia suunnitella ja toteuttaa pedagogisesti tarkoituksenmukaisia musiikkihetkiä.

Lähteet

- Alasuutari, P. (2011). *Laadullinen tutkimus 2.0*. Osuuskunta Vastapaino. Tampere.
- Bradley, D. & Hess, J. (2022). *Trauma and resilience in music education : haunted melodies*. New York, New York; London: Routledge.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, CASEL. (2013). *Effective social and emotional learning programs - Preschool and elementary school edition*. Editorial assistance and design: KSA-Plus Communications, Inc. (Luettu 10.11.25). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED581699.pdf>
- Çenberci, S. & Tufan, E. (2023). Effect of music education based on Edwin E. Gordon's Theory on children's developmental music aptitude and social emotional learning skills. *International Journal of Music Education*, 43(2), (189–203). (Luettu 6.10.25). <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1177/02557614231196973>
- Denac, O., Mohorko Germ I. & Žnidaršič, J. (2025). Encouraging Social and Emotional Learning in Preschool Children Through Carrying Out Musical Activities in the Daily Routine. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 15(2), (181–199). (Luettu 13.11.25). <https://doi.org/10.26529/cepsj.2013>
- Duh, M. (2016). Art Appreciation for Developing Communication Skills among Preschool Children. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 6(1), (71–94). (Luettu 13.11.25). <https://doi.org/10.26529/cepsj.105>
- Hakala, J. T. (2024). *Laadullisen tutkimuksen abc. Menetelmäopas opinnäytteen tekijälle*. Gaudeamus Oy. Tallinna Raamatutrükikoja OÜ.
- Kaikkonen, M., Pesonen, H., Mäkipää, P. & Kontu, E. (2022). Vaativa tuki taidekasvatuksessa. Teoksessa I. Ruokonen (toim.), *Ilmaisun ilo*, (267–278). PS-kustannus. Jyväskylä.

- Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L. & Luk, G. (2023). Music Uses in Preschool Classrooms in the U.S.: A Multiple-Methods Study. *Early Childhood Educ J* **51**, (515–529). (Luettu 15.11.25). <https://doi.org/10.1007/s10643-022-01309-2>
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis; An Introduction to its Methodology*. SAGE Publication Inc. California.
- Kronqvist, E-L. & Pulkkinen, M-L. (2007). *Kehityopsykologia: matkalla muutokseen*. WSOY Oppimateriaalit.
- Marjanen, K. (2022). Moniaistinen musiikki – leikin, elämysten ja ilon pedagogiikka. Teoksessa I. Ruokonen. (toim.), *Ilmaisun ilo*, (229–248). PS-kustannus. Jyväskylä.
- Määttä, S., Koivula, M., Huttunen, K., Paananen, M., Närhi, V., Savolainen, H. & Laakso, M-L. (2017). *Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Tilanneraportti*. (Luettu 15.11.25). https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lasten_sosioemotionaalisten_taitojen_tukeminen_varhaiskasvatuksessa.pdf
- Neitola, M. & Aerila, J-A. (2020). Sosiaalisemotionaalisia taitoja taiteiden keinoin. Teoksessa M. Neitola, J-A. Aerila & M. Kauppinen (toim.), *Rinnalla. Taide, kerronta ja sosiaaliemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa*, (18–24). Turku: Rinnalla - Taide, kerronta ja sosiaalisemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa. Grano Oy.
- Neitola, M. & Koivula, M. (2020). Lasten sosioemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa M. Neitola, J-A. Aerila & M. Kauppinen (toim.), *Rinnalla. Taide, kerronta ja sosiaaliemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa*, (25–40). Turku: Rinnalla - Taide, kerronta ja sosiaalisemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa. Grano Oy.
- Poikela, L. & Heikkilä, M. (2020). Silkkitie – ”mä silitän sua tällä musiikilla”. Teoksessa M. Neitola, J-A. Aerila & M. Kauppinen (toim.), *Rinnalla. Taide, kerronta ja sosiaaliemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa*, (132–151). Turku: Rinnalla -

Taide, kerronta ja sosiaalisemotionaalinen oppiminen varhaiskasvatuksessa. Grano Oy.

Ritblatt, S., Longstreth, S., Hokoda, A., Cannon, B. N., & Weston, J. (2013). Can Music Enhance School-Readiness Socioemotional Skills? *Journal of Research in Childhood Education*, 27(3), (257–266). (Luettu 23.11.25).
<https://doi.org/10.1080/02568543.2013.796333>

Ruokonen, I., Tervaniemi, M., & Reunamo, J. (2021). The significance of music in early childhood education and care of toddlers in Finland: an extensive observational study. *Music Education Research*, 23(5), (634–646). (Luettu 24.11.25).
<https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1965564>

Rus A., Dohotaru AI., Catalano H., Ani-Rus A. & Mestic G. (2024). Development of social-emotional skills in early education through musical activities. experimental study. *Educatia 21, suppl.Special Issue. 28*, (121–133). (Luettu 24.11.25).
<https://doi.org/10.24193/ed21.2024.28.13>.

Sandberg, E. (2021). *Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa*. PS-kustannus. Jyväskylä.

Salminen, A. (2023). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin*. (Luettu 15.11.25).
<https://osuva.uwasa.fi/items/f18c5d1c-c78f-4fad-8058-3c0585e66bc8>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Tuominiemi, V. (2020). *Varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä alle kolmevuotiaiden lasten musiikkikasvatuksesta päiväkodissa* [Kindergarten teachers' perceptions on musical education for children under the age of three]. Master's thesis. Faculty of Education. University of Helsinki. (Luettu 24.11.25).

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). (2023). *Tutkimuksen eettisyys Turun yliopistossa*. (Luettu 29.11.25). <https://www.utu.fi/fi/tutkimus/eettisyys>

Uusitalo, H. (1991). *Tiede, tutkimus ja tutkielma; Johdatus tutkielman maailmaan*. WSOY, Juva.

Opetushallitus OPH. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. (Luettu 24.11.25).
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf

Webber, S.C. & Koops, L.H. (2023). A Piece of Normal Life When Everything Else is Changed. Remote Early Childhood Music Classes and Toddler Socialization. *Early Childhood Educ J* **51**, (1253–1264). (Luettu 24.11.25). <https://doi.org/10.1007/s10643-022-01371-w>

Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., & Gullotta, T. P. (2015). Social and emotional learning. Past, present, and future. Teoksessa J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (toim.). *Handbook of social and emotional learning. Research and practice*, (3–19). New York: The Guilford Press.

Williams, K. E., Barrett, M. S., Welch, G. F., Abad, V., & Broughton, M. (2015). Associations between early shared music activities in the home and later outcomes: Findings from the longitudinal study of Australian children. *Early Childhood Research Quarterly*, *31*, (113–124). (Luettu 24.11.25).
<https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2015.01.004>